

(इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णयाचा मराठी भाषेत अनुवाद)

(१९९७) १ एस. सी. आर. ९३९

आयकर आयुक्त

विरुद्ध

मेसर्स एल्कोक अशडाउन अँड कंपनी लिमिटेड. ईटीसी.

फेब्रुवारी 5, 1997

[न्यायमूर्ती बी. पी. जीवन रेड्डी आणि न्यायमूर्ती के. एस. परीपूरनन]

आयकर कायदा, 1961

आयकर - वजात - कलम 84 (वगळले गेल्यापासून) आणि कलम 80 जे-नव्याने स्थापन झालेल्या उपक्रमांचे नफा आणि लाभ- अशा उपक्रमांत वापरलेले भांडवल'-संपदेचे संपादन किंवा खरेदीचा अर्थ लावणे, जरी संबंधित लेखा वर्षात त्याचा वापर केला गेला नसला किंवा वापरण्यासाठी ठेवला गेला नसला तरी, मालमत्तेचा वास्तविक वापरकर्ता असंबद्धिक आहे.

कार्यशाळांची साखळी असलेली सार्वजनिक मर्यादित कंपनी असलेल्या प्रतिवादी-करपात्र व्यक्ती ने मागील वर्षी मूल्यांकन वर्ष 1962-63, शी संबंधित एक नवीन औद्योगिक उपक्रम सुरू केला ज्यामध्ये खरेदी केलेल्या प्रकल्प आणि यंत्रसामग्रीचा चांगला भाग नवीन व्यवसायासाठी स्थापित करण्यात आला होता, परंतु त्यापैकी काही एकूण रु. 11,95,167 प्रतिस्थापित करणे बाकी होते, जरी त्यासाठी पैसे दिले गेले. करपात्र व्यक्ती कायद्याच्या कलम 84 अंतर्गत 5 लाख रुपयांच्या रकमेसाठी दिलासा मिळण्याचा दावा करतात. 21,17,178 (बांधकाम सुरू असलेल्या कार्यशाळेच्या एकूण खर्चासह रु. 9,22,011) आयकर अधिकाऱ्याने लेखा वर्षात मालमत्ता वापरण्यासाठी ठेवली गेली नव्हती या कारणावरून नाकारली होती. आयकर अधिकाऱ्याच्या निष्कर्षांना अपीलिय सहाय्यक आयुक्तने दुजोरा दिला, परंतु आयकर अपीलिय न्यायाधिकरणाने ते फेटाळले.

महसुली विभागाने दाखल केलेल्या याचिकेत, याचिकाकर्त्यासाठी असा युक्तिवाद करण्यात आला होता की 'उपक्रमांत वापरलेले भांडवल' निश्चित करताना व्यवसायात वापरल्या जाणार्या मालमत्तांचीच किंमत विचारात घेतली जावी.

करपात्र व्यक्ती-प्रतिवादीसाठी असा युक्तिवाद करण्यात आला होता की नियम 19 (1) सह वाचन केलेल्या कलम 84 च्या योग्य परस्पर दाव्यात केवळ अशी कल्पना करण्यात आली आहे की विशिष्ट मालमत्ता ही संबंधित वर्ष दरम्यान व्यवसायात ठेवलेल्या भांडवलाचा एक प्रकार असायला हवी होती आणि ती कोणत्याही विशिष्ट मालमत्तेच्या वास्तविक वापराचा संदर्भ देत नाही.

याचिका फेटाळत, ह्या न्यायालयने

निर्णय दिला की :- 1.1. आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 84 च्या तरतुदी लक्षात घेता, जेव्हा एखादी मालमत्ता व्यवसायाच्या उद्देशाने अधिग्रहित केली जाते किंवा खरेदी केली जाते, तेव्हा ती नियोजित भांडवल असते, जरी लेखा कालावधीत मालमत्ता प्रत्यक्षात उपयोजित केली नाही किंवा वापरली जात नाही.[947- ब]

1.2. घटनांच्या साखळीमध्ये, सर्वात जुनी कृती किंवा घटना म्हणजे मालमत्तेची खरेदी किंवा संपादन.जे स्वतः करपात्र व्यक्तीला दिलासा मिळण्याचा हक्क देते. भांडवलाचा वापर पूर्ण किंवा संपलेला असतो.त्यानंतरच्या घटना-मालमत्तेच्या प्रत्यक्ष वापरकर्त्यासह या प्रकरणाशी त्याचा काहीही संबंध नाही.[947- क]

2. अनेक उच्च न्यायालयांनी असेही सातत्यपूर्ण मत मांडले की कलम 84 (1) मध्ये करपात्र व्यक्तिकर्त्याला उपक्रमाचे भांडवल गुंतवण्याच्या क्षणी दिलासा देण्याची कल्पना आहे आणि ती मालमत्ता प्रत्यक्षात वापरली जावी किंवा वपर्यंत यावी असे नमूद किंवा निर्दिष्ट करत नाही.[944- एच]

सी. आय. टी. वि. अल्कॉक एशडाउन अँड कंपनी लिमिटेड, 119 आय. टी. आर. 164 (बॉम), कायम ठेवण्यात आले.

जयराम मिल्स लिमिटेड वि.सी. ई. पी. टी. 35 आय. टी. आर. 651 (मॅड) आणि बर्मिंगहॅम स्मॉल आर्म्स कंपनी लिमिटेड वि.आय. आर. सी., (1951) 2 सर्व ई. आर. 296 एच. एल., संदर्भित.

सी. आय. टी. वि. इंडियन ऑक्सिजन लिमिटेड, 113 आय. टी. आर. 109 (कॅल); राय-मशीन टूल्स (पी) लिमिटेड वि.सी. आय. टी., 114 आय. टी. आर. 459 (कर); सी. आय. टी. वि. बोहरिंगर नॉल लिमिटेड, 148 आय. टी. आर. 70 (बॉम); सी. आय. टी. वि.

हिंदुस्तान पॉलिमर लिमिटेड, 156 आय. टी. आर. 860 (बॉम); सी. आय. टी. वि. ई. अडवाणी ओरलिकॉन प्रा. लिमिटेड, 161 आयटीआर 449 (बॉम); सीआयटी वि. इंडियन स्मेल्टिंग अँड रिफायनिंग कंपनी लिमिटेड, 169 आयटीआर 562 (बॉम); सीआयटी वि. एलप्रो इंटरनॅशनल लिमिटेड, 177 आयटीआर 20 (बॉम); सीआयटी वि. सेंचुरी एसपीजी. अँड मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनी लिमिटेड, 181 आयटीआर 214 (बॉम); सीआयटी विरुद्ध मोहन मीकिन ब्रुअरीज लिमिटेड, 122 आयटीआर 203 (एचपी); सीआयटी विरुद्ध सिबाटू 1 लिमिटेड, 115 आयटीआर 879 (गुजरात); सीआयटी विरुद्ध सुंदरम इंडस्ट्रीज लिमिटेड, 166 आयटीआर एफ 35 (मॅड); पेरियार केमिकल्स लिमिटेड विरुद्ध.सी. आय. टी., 162 आय. टी. आर. 163 (के. आर.); सी. आय. टी. वि. साउथ एग्रीफ्युरेन इंडस्ट्रीज लिमिटेड. 174 आय. टी. आर. 697 (मॅड) आणि सी. आय. टी. वि. गोपीचंद टेक्सटाईल मिल्स लिमिटेड, 177 आय. टी. आर. 371 (पी. अँड. एच.) यांना मंजूरी देण्यात आली.

दिवाणी अपील अधिकारिता :- 1980 चा दिवाणी अपील क्र. 1274 इत्यादी.

1975 च्या आय. टी. आर. क्रमांक 453 मधील मुंबई उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २७-३-८७ च्या निकाल आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी डॉ. आर. आर. मिश्रा, एस. राजप्पा आणि एस. एन. टेरेडोल.

प्रतिवादींसाठी एस. गणेश, पी. डी. त्यागी आणि सुश्री ए. के. वर्मा.

न्यायमूर्ती परीपूरनन, द्वारा दिला गेलेला न्यायालयाचा निर्णय :- दोन्ही अपीलांमध्ये विचार करण्यासाठी कायद्याचा एक समान प्रश्न उद्भवतो. 1969 च्या आय. टी. आर. 7.7.1978 आणि 1975 च्या आय. टी. आर. क्रमांक 453 दिनांक 27.3.1987 मधील मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निकालांविरुद्ध अपील केले जातात. आय. टी. आर. क्रमांक 1969 च्या 40 मध्ये मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या विरोधात दाखल केलेले 1980 चे दिवाणी अपील क्रमांक 1274 हे मुख्य अपील आहे. त्यात दिलेला निकाल (1979) 119 आय. टी. आर. 164 मध्ये नोंदवला गेला आहे. हा निर्णय नंतरच्या प्रकरणात, 1975 च्या आय. टी. आर. क्रमांक 453 मध्ये घेण्यात आला.

2. दिवाणी अपील क्र.:1274 1980 च्या मूल्यांकन वर्षाच्या संदर्भासह हा प्रश्न उपस्थित झाला, ज्यामध्ये आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 84 चा अर्थ, जो त्यावेळी अस्तित्वात होता, तो विचारार्थ समोर आला.1995 चे दिवाणी अपील क्रमांक 9796 हे मूल्यांकन वर्ष 1969-70 शी संबंधित आहे, ज्यामध्ये कायद्याचे कलम 80-जे विचारार्थ आले होते.बारमध्ये यावर सहमती झाली होती आणि हे देखील बर्यापैकी स्पष्ट आहे की या प्रकरणांमधील वाद, आयकर कायद्याच्या कलम 84 (1) आणि 80-जे (यापुढे 'कायदा' म्हणून संदर्भित) या दोन्हीमध्ये उद्भवणाऱ्या 'उपक्रमात वापरलेले भांडवल' या महत्त्वाच्या शब्दांच्या व्याख्येशी संबंधित आहे.

3. आम्ही वकिलांचे युक्तिवाद ऐकले.

4. 1980 च्या दिवाणी अपील क्रमांक 1274 मधील मुख्य अपीलातील किमान तथ्यांचे निर्देश केल्यास ते पुरेसे ठरेल. प्रतिवादी-करपात्र व्यक्ती ही एक सार्वजनिक मर्यादित कंपनी आहे.त्यात यंत्राच्या कार्यशाळांची साखळी आहे.मागील वर्षी (कॅलेंडर वर्ष 1961), 1962 63 या करपात्र व्यक्ति वर्षासाठी संबंधित, करपात्र व्यक्तीने भावनगर येथे एक नवीन औद्योगिक उपक्रम सुरू केला.त्यात अनेक कार्यशाळा असायच्या, ज्यात लहान बोटींच्या निर्मितीसाठीच्या एका कार्यशाळेचा समावेश होता.भावनगर येथील उपक्रमाने लेखाच्या वर्षात व्यवसाय सुरू केला.या वर्षीचा नफा रु. 5,39,791.नवीन व्यवसायासाठी प्रकल्प आणि यंत्रसामग्रीचा चांगला भाग बसवण्यात आला होता, परंतु त्यापैकी काही बसवणे बाकी होते, मात्र त्यासाठी पैसे दिले जात होते.काही कार्यशाळा अजूनही निर्माणाधीन होत्या.प्रकल्प आणि स्थापित न केलेल्या यंत्राचे मूल्य Rs.11,95,167 वर आले, तर निर्माणाधीन कार्यशाळेची किंमत रु. 9,22,011.वरील दोन वस्तूंची एकूण किंमत रु. 21,17,178.करपात्र व्यक्ति कायद्याच्या कलम 84 अंतर्गत या रकमेसाठी भावनगर येथील "नवीन औद्योगिक उपक्रमात वापरलेले भांडवल" म्हणून दिलासा मागितला.आयकर अधिकाऱ्याने लेखांकन कालावधीत मालमत्ता वापरात आणली गेली नाही या कारणावरून दावा केलेला दिलासा देण्यास नकार दिला. अपीलीय सहाय्यक आयुक्त यांच्या कडे दाखल केलेली याचिका निष्फळ ठरली . करपात्र व्यक्ति ने दाखल केलेल्या दुसऱ्या याचिकेत, अपील न्यायाधिकरणाने असे म्हटले की भावनगर येथील औद्योगिक उपक्रम हा एक अविभाज्य भाग आहे आणि बांधकाम सुरू असलेल्या नवीन कार्यशाळा त्या उपक्रमाचा अविभाज्य भाग आहेत.अपीलीय

न्यायाधिकरणाने असेही म्हटले आहे की भावनगर येथील औद्योगिक उपक्रम व्यवसाय आधीच सुरू झाला होता आणि लेखांकन वर्षभरात सुरू होता.न्यायाधिकरणाने पुढे असे म्हटले की, संबंधित मालमत्ता भावनगरमधील ताब्यात घेतलेल्या औद्योगिक क्षेत्रापासून वेगळी करता येणार नाही यात वाद नाही.हे अपील न्यायाधिकरणाचे मूलभूत निष्कर्ष आहेत.वरील निष्कर्षांच्या आधारे, न्यायाधिकरणाने असा निष्कर्ष काढला की "उपक्रमांमध्ये वापरलेले भांडवल" हे "उपक्रमांमध्ये वापरल्या गेलेल्या मालमत्तांपासून" वेगळे केले पाहिजे आणि कायद्याच्या कलम 84 द्वारे गृहीत धरलेला दिलासा हा व्यवसायासाठी मालमत्ता संपादन करण्याच्या उद्देशाने वापरल्या गेलेल्या भांडवलाच्या संदर्भात आहे आणि संबंधित वर्षात ती (मालमत्ता) प्रत्यक्षात व्यवसायात वापरली गेली की नाही या प्रश्नाचा परिणाम नाही.न्यायाधिकरणाने करपात्र व्यक्ति व्यक्तीच्या बाजूने प्रश्नाचा निर्णय घेतला आणि असे म्हटले की एकूण रक्कम Rs.21,17,178 आहे.करपात्र व्यक्ति व्यक्तीला कायद्याच्या कलम 84 अंतर्गत दिलासा देण्याच्या उद्देशाने भांडवलाच्या गणनेत याचा समावेश होता.महसुलाच्या प्रस्तावावर, अपील न्यायाधिकरणाने कायद्याच्या कलम 256 (1) अंतर्गत कायद्याचा खालील प्रश्न मुंबई उच्च न्यायालयाकडे पाठवला:

" वस्तुस्थितीनुसार आणि खटल्याच्या परिस्थितीत, रु.21,17,178 बांधकाम सुरू असलेल्या कार्यशाळेच्या खर्चाचे प्रतिनिधित्व करताना, १९६२-६३ मूल्यांकन वर्षासाठी आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 84 च्या संदर्भात कंपनीला दिलासा देण्याच्या उद्देशाने भावनगर येथील उपक्रमात नियुक्त केलेली रक्कम निश्चित करताना विचारात घेतली जाऊ शकते का ?"

5. मुंबई उच्च न्यायालयाने, दिनांक ७-७-१९७८ च्या निकालाद्वारे, महसूल आणि करपात्र व्यक्ति व्यक्तीच्या परस्परविरोधी युक्तिवाद याचिकांवर तपशीलवार विचार केला आणि अपील न्यायाधिकरणाच्या तर्क आणि निष्कर्षांशी सहमती दर्शवली आणि त्यांनी प्रश्नाचे उत्तर होकारार्थी आणि करपात्र व्यक्ति व्यक्तीच्या बाजूने दिले.त्यानंतर, या न्यायालयाने मुंबई उच्च न्यायालयाच्या वरील निकालाविरुद्ध या न्यायालयात अपील करण्यासाठी महसुली विभागाला विशेष अनुमती दिली आणि अशा प्रकारे आमच्यासमोर अपील आहे.

6. आयकर अधिनियम, 1961 चे कलम 84 (1) संबंधित कालावधीत खालीलप्रमाणे :-

" 84 (1) यापुढे अन्यथा तरतूद केल्याप्रमाणे वगळता, हे कलम लागू होणाऱ्या कोणत्याही औद्योगिक उपक्रमातून किंवा हॉटेलमधून मिळणाऱ्या नफ्यावर किंवा नफ्यावर करपात्र व्यक्ति व्यक्तीला आयकर भरावा लागणार नाही, जो विहित पद्धतीने गणना केलेल्या उपक्रमात किंवा हॉटेलमध्ये कार्यरत असलेल्या भांडवलावर वार्षिक सहा टक्क्यांपेक्षा जास्त नसावा." (भर दिला जातो)

आयकर नियम, 1962 च्या नियम 19 (1) आणि (6) मध्ये, ते संबंधित असल्यास, खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात आली आहे:

"19. औद्योगिक उपक्रमांत किंवा हॉटेलमध्ये वापरलेल्या भांडवलाची गणना-(1) कलम 84 च्या उद्देशांसाठी, ज्या उपक्रमाला हे कलम लागू होते त्या उपक्रमाच्या किंवा हॉटेलमध्ये वापरलेले भांडवल असे मानले जाईल -

(अ) खरेदीद्वारे अधिग्रहित केलेल्या आणि घसरणीला पात्र असलेल्या मालमत्तेच्या बाबतीत -

(i) जर ते गणनेच्या कालावधीपूर्वी अधिग्रहित केले गेले असतील, तर त्यांचे लेखी मूल्य उक्त कालावधीच्या प्रारंभीच्या तारखेला;

(ii) जर गणना कालावधी सुरू होण्याच्या तारखेला किंवा त्यानंतर ते अधिग्रहित केले गेले असतील, तर त्या कालावधीत त्यांची सरासरी परिव्यय किंमत;

(ब) खरेदीद्वारे मिळवलेल्या आणि घसरणीला पात्र नसलेल्या मालमत्तेच्या बाबतीत -

(1) जर ते गणनेच्या कालावधीपूर्वी अधिग्रहित केले गेले असतील, तर त्यांची वास्तविक परिव्यय करपात्र व्यक्तीला द्यावी लागेल.

(2) जर गणना कालावधी सुरू होण्याच्या तारखेला किंवा त्यानंतर ते अधिग्रहित केले गेले असतील, तर त्या कालावधीत त्यांची सरासरी परिव्यय किंमत;

(क) मालमत्ता व्यवसाय चालवणाऱ्या व्यक्तीला देणे लागणारे कर्ज असल्यास, त्या कर्जाच्या नाममात्र रकमा;

(ड) इतर कोणत्याही मालमत्तेच्या बाबतीत, मालमत्ता जेव्हा व्यवसायाची मालमत्ता बनली तेव्हा तिचे मूल्य;

परंतु, गणना कालावधीत अशी कोणतीही मालमत्ता अधिग्रहित केली गेली असेल, तर सरासरी परिव्ययाची गणना ज्या पद्धतीने करायची आहे, त्याच पद्धतीने केवळ अशा मूल्याची सरासरी घेतली जाईल

....

(6) या नियमात -

(i) कोणत्याही मालमत्तेच्या संबंध 'सरासरी परिव्यय' म्हणजे त्याच्या वास्तविक परिव्ययाचे असे प्रमाण, जे गणना कालावधीच्या दिवसांची संख्या, ज्या दरम्यान अशी मालमत्ता व्यवसायात वापरली जाते, आणि त्या कालावधीत समाविष्ट असलेल्या दिवसांची एकूण संख्या;

(ii) 'गणना कालावधी' म्हणजे ज्या कालावधीसाठी उपक्रम किंवा हॉटेलचा नफा आणि लाभ कलम 28 ते 43 अ अंतर्गत मोजला जातो”

7. अपीलकर्त्याचे वकील (महसूल) डॉ. आर. आर. मिश्रा यांनी असा युक्तिवाद केला की उच्च न्यायालयाने आयकर नियमांच्या नियम 19 (1) ते (6) सह कलम 84 (1) वाचायला हवे होते आणि असे म्हटले होते की कलम 84 अंतर्गत दिलासा केवळ प्रत्यक्षात वापरल्या गेलेल्या मालमत्तांसाठी होता आणि जर मालमत्ता प्रत्यक्षात आणि थेट व्यवसायात वापरली जात नसेल असेल तर, उपक्रमांतर्गत नियोजित भांडवल निश्चित करताना त्याच्या खर्चाचे प्रतिनिधित्व करणारी रक्कम विचारात घेतली जाऊ नये. दुसरीकडे, करपात्र व्यक्ति व्यक्तीचे वकील श्री. एस. गणेश यांनी सादर केले की नियमांच्या नियम 19 (1) सह वाचलेल्या कलम 84 चा योग्य अर्थ केवळ अशी कल्पना करतो की विशिष्ट मालमत्ता हा संबंधित लेखा कालावधीत व्यवसायात ठेवलेल्या भांडवलाचा एक प्रकार असावा आणि त्या कालावधीत कोणत्याही विशिष्ट मालमत्तेचा प्रत्यक्ष वापर केला गेला नाही. नियमांच्या नियम 19 (6) वर महसुलाच्या वकिलाने दिलेला भर प्रासंगिक नाही कारण नियम 19 (6) चा संदर्भ केवळ मालमत्तेच्या संबंधील सरासरी परिव्यय विचारात घेण्यासाठी उद्भवतो अशा प्रकरणांमध्ये घेतला जातो.

8. परस्परविरोधी युक्तिवाद याचिकांचे परीक्षण करताना, आमचे असे मत आहे की उच्च न्यायालयाचा तर्क आणि निष्कर्ष कोणत्याही हस्तक्षेपाची मागणी करत नाही. प्राप्तिकर कायद्याचे कलम 84 (1) अगदी स्पष्ट आहे. त्यात 'उपक्रमात भांडवल वापरले जाते' त्या क्षणी प्रदान केल्याप्रमाणे हे करपात्र व्यक्ति व्यक्तीला दिलासा देते. कलम असे नमूद करत नाही किंवा निर्दिष्ट करत नाही की मालमत्ता प्रत्यक्षात वापरले किंवा वापरले जाऊ शकते. वित्त अधिनियम (इंग्लंड) मध्ये घडलेल्या तत्सम किंवा संबंधित शब्दांवर हाऊस ऑफ लॉर्ड्सने केलेल्या व्याख्येला आणि जयराम मिल्स लिमिटेड विरुद्ध मद्रास उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाला दुजोरा दिल्यानंतर. सी. ई. पी. टी. 35 आय. टी. आर. 651, ज्यामध्ये अतिरिक्त नफा कर अधिनियम संदर्भात अशाच शब्दांचा अर्थ लावला गेला होता, कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या एका खंडपीठाने सी. आय. टी. विरुद्ध इंडियन ऑक्सिजन लिमिटेड 113 आय. टी. आर. 109 मध्ये बी 119 आणि 120 पृष्ठांवर, आयकर नियमांच्या कलम 84 आणि नियम 19 च्या संदर्भात कायदा मांडला, अशा प्रकारे:

" केवळ गणना कालावधीच्या प्रारंभीच्या तारखेला किंवा त्यानंतर मिळवलेल्या मालमत्तेच्या मूल्याच्या गणनेत, संपूर्ण लेखा सी कालावधीत त्यांची सरासरी परिव्यय निश्चित करणे आवश्यक आहे आणि त्या उद्देशासाठी केवळ मालमत्तेचा वास्तविक वापरकर्ता संबंधित होतो. नियमापासून हे अगदी स्पष्ट आहे की जर एखादी मालमत्ता लेखा कालावधी सुरू होण्यापूर्वी अधिग्रहित केली गेली असेल तर त्याचा वापरकर्ता किंवा गैर-वापरकर्त्याचा प्रश्न पूर्णपणे मूलभूत आहे. अशी मालमत्ता वापरली गेली असो वा नसो, तरीही ती व्यवसायात वापरलेल्या भांडवलामध्ये समाविष्ट केली जाईल.

दुसऱ्या दृष्टिकोनातून स्थिती पाहताना आपल्याला असे दिसते की ज्या क्षणी भांडवलाचा वापर व्यवसायासाठी कोणतीही मालमत्ता मिळवण्याच्या उद्देशाने केला जातो त्या क्षणी असे भांडवल व्यवसायात वापरले जाते. मालमत्ता स्वतःच व्यवसाय मध्ये वापरली गेली आहे की नाही, जोपर्यंत भांडवलाचा प्रश्न आहे, तोपर्यंत ती व्यवसायात वापरली जात आहे.

बर्मिंघॅम स्मॉल आर्म्स कंपनी लिमिटेड (1951) 2 ऑल ई. आर. 296 (एच. एल.) च्या प्रकरणातील बहुसंख्य लॉ लॉर्ड्सच्या निरीक्षणातून वरील आमच्या दृष्टिकोनास समर्थन

मिळते. मद्रास उच्च न्यायालयाने जयराम मिल्स लिमिटेड (1959) 35 आय. टी. आर. 651 च्या प्रकरणातही असेच मत मांडले आहे.

(भर दिला जातो)

(अल्काँक प्रकरण 119 आय. टी. आर. 164) याचिकेखालील निर्णयात मुंबई उच्च न्यायालयाने कलकत्त्याच्या वरील निर्णयाचे पालन केले आहे.

9. कर्नाटक उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठ, रवी मशीन टूल्स (पी) लिमिटेड वि.सी. आय. टी., 114 आय. टी. आर. 459, पृष्ठ 462 वर प्रकरणात 'उपक्रमात वापरलेले भांडवल' या शब्दांचा वापर करून, कायद्यात नमूद केले आहे :-

" कलम 80 जे हे औद्योगिक उपक्रमांत गुंतलेल्या भांडवलाचा संदर्भ देते, कोणत्याही मालमत्तेचा वापरकर्त्याचा नाही. कंपनी आपल्या उपक्रमांसाठी मालमत्ता मिळवते आणि अंडरटेकिंगमध्ये वापरलेले भांडवल म्हणजे ती मालमत्ता मिळविण्यासाठी दिलेली रक्कम असते. अशा प्रकारे अधिग्रहित केलेल्या मालमत्तेचा वापरकर्ता किंवा गैर-वापरकर्ता सेक अंतर्गत लाभांच्या गणनेसाठी अप्रासंगिक आहे. 80 जे. कलकत्ता उच्च न्यायालयाने सी. आय. टी. विरुद्ध इंडियन ऑक्सिजन लिमिटेड, (1978) 113 आय. टी. आर. 109 आणि (1959) मद्रास उच्च न्यायालयाच्या 35 आय. टी. आर. 651 (जयराम मिल्स लिमिटेड विरुद्ध. अतिरिक्त नफा कर आयुक्त). इंडियन ऑक्सिजनच्या प्रकरणात (1978) 113 आय. टी. आर. 109, बर्मिंगहॅम स्मॉल आर्म्स कंपनी लिमिटेड (1951) 2 ऑल ई. आर. 296 च्या प्रकरणात हाऊस ऑफ लॉर्ड्सच्या निरीक्षणांचा संदर्भ दिल्यानंतर, असे मानले गेले-पहा (1978) 113 आय. टी. आर. 109, 120 (कॅल).

“... आपल्याला असे दिसते की ज्या क्षणी भांडवलाचा वापर व्यवसायासाठी कोणतीही मालमत्ता मिळवण्याच्या उद्देशाने केला जातो, त्या क्षणी असे भांडवल व्यवसायात वापरले जाते. मालमत्ता प्रत्यक्षात व्यवसायात वापरली गेली आहे की नाही, जोपर्यंत भांडवलाचा प्रश्न आहे, तोपर्यंत ती व्यवसायात वापरली जात आहे.”

या विधानाशी आम्ही पूर्णपणे सहमत आहोत.. "

(भर दिला जातो)

आम्हाला असे आढळले आहे की मुंबई उच्च न्यायालयाने सी. आय. टी. विरुद्ध अल्काँक एशडाउन अँड कंपनी लिमिटेड, 119 आय. टी. आर. 164 मधील निर्णयाचे

सातत्याने पालन केले आहे, जो निर्णय त्यानंतरच्या प्रकरणांमध्ये अपील अंतर्गत आहे.सी. आय. टी. वि. बोहरिंगर नॉल, 148 एफ. आय. टी. आर. 70; सी. आय. टी. वि. हिंदुस्तान पॉलिमर लिमिटेड, 156 आय. टी. आर. 860; सी. आय. टी. वि. अडवाणी ओरलिकॉन प्रा. लिमिटेड, 161 आयटीआर 449; सीआयटी विरुद्ध इंडियन स्मेल्टिंग अँड रिफायनिंग कंपनी लिमिटेड, 169 आयटीआर 562; सीआयटी विरुद्ध एलप्रो इंटरनॅशनल लिमिटेड, 177 आयटीआर 20 आणि सीआयटी विरुद्ध सेंचुरी स्पनिंग अँड मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनी लिमिटेड, 181 आयटीआर 214.इतर उच्च न्यायालयांनीही सी. आय. टी. विरुद्ध इंडियन ऑक्सिजन लिमिटेड, 113 आय. टी. आर. 109 कलकत्ता, रवी मशीन टूल्स प्रायव्हेट जी लिमिटेड विरुद्ध सी. आय. टी. मध्ये नोंदवलेल्या एक किंवा अधिक किंवा सर्व निर्णयांचे पालन केले आहे.सी. आय. टी., 114 आय. टी. आर. 459 (कर्नाटक) आणि अपील सी. आय. टी. विरुद्ध अल्काँक एशडाउन अँड कंपनी लिमिटेड, 119 आय. टी. आर. 164 अंतर्गत निर्णय.सी. आय. टी. वि. सिबाटुल लिमिटेड, 115 आय. टी. आर. 879-(गुजरात); सी. आय. टी. वि. मोहन मीकिन ब्रुअरीज लिमिटेड, 122 आय. टी. आर. पहा. 203 (हिमाचल प्रदेश); पेरियार केमिकल्स लिमिटेड वि.सी. आय. टी. 162 आय. टी. आर. 163-(केरळ); सी. आय. टी. विरुद्ध सुंदरम इंडस्ट्रीज लिमिटेड, 166 आय. टी. आर. 35-(मद्रास); सी. आय. टी. विरुद्ध सदर्न एच. अॅग्रीफ्युरेन इंडस्ट्रीज लिमिटेड, 174 आय. टी. आर. 697-(मद्रास) आणि सी. आय. टी. विरुद्ध गोपीचंद टेक्सटाईल मिल्स लिमिटेड, 177 आय. टी. आर. 371 (पंजाब आणि हरियाणा). उलट दृष्टिकोन बाळगणाऱ्या कोणत्याही निर्णयाकडे आमचे लक्ष वेधले गेले नाही.

10. आमच्या मते, इंडियन ऑक्सिजन लिमिटेडच्या प्रकरणात (113 आयटीआर 109) दिलेला कायदा आणि अपील अंतर्गत घेतलेल्या निर्णयानुसार, अल्काँक एशडाउन अँड कंपनीचा खटला (119 आयटीआर 164) आणि वर उल्लेख केलेली इतर प्रकरणे या विषयावरील योग्य कायद्याचे प्रतिनिधित्व करतात.आमचे असे मत आहे की, ज्या क्षणी एखादी मालमत्ता व्यवसायाच्या उद्देशाने अधिग्रहित केली जाते किंवा खरेदी केली जाते, ते भांडवल वापरले जाते, जरी अशा प्रकारची मालमत्ता लेखा वर्षात प्रत्यक्षात वापरली जात नाही किंवा वापरली जात नाही.घटनांच्या साखळीमध्ये, सर्वात जुनी कृती किंवा घटना म्हणजे मालमत्तेची खरेदी किंवा संपादन.जे स्वतः करपात्र व्यक्तीला दिलासा मिळण्याचा हक्क देते. भांडवलाचा "रोजगार" पूर्ण किंवा संपलेला असतो.मालमत्तेच्या वास्तविक वापरकर्त्यासह त्यानंतरच्या किंवा नंतरच्या घटनांचा या प्रकरणाशी काहीही संबंध नाही.या

दृष्टिकोनातून, अपीलारखालील निकाल कोणत्याही हस्तक्षेपास पात्र नाही. त्यानुसार खर्चासह याचिका फेटाळली जाते.

11. 1995 च्या दिवाणी अपील क्रमांक 9796 मध्ये, अपीलांतर्गत निकाल केवळ अल्कोक एशडाउन अँड कंपनीच्या 119 आय. टी. आर. 164 प्रकरणातील आधीच्या निर्णयाचे अनुसरण करतो. 119 आय. टी. आर. 164 (1980 चा दिवाणी अपील क्रमांक 1274) मध्ये नोंदवलेल्या निर्णयाच्या विरोधात महसूल विभागाने दाखल केलेली याचिका आम्ही आधीच फेटाळली असल्याने, 1995 चा दिवाणी अपील क्रमांक 9796 देखील फेटाळला जातो. खर्चाबाबत कोणताही आदेश दिला जाणार नाही.

वरीलप्रमाणे अपील निकाली काढल्या जातात.

आर. डी.

अपील निकाली काढल्या.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरीता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरीता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.